

ג. "יציאת גולים" ליוסף גרינטל
זוהי יצירה חדשה שהושמעה לרא-
שונה ביום א' (כ"ב כסלו) בביצוע
המחבר על פסנתר וו. ליבנטאל על
כלי הקשה, בארבעה פרקים נתן
הקומפוזיטור יצירה מוסיקלית-כורית
אוגראפית מענינת המעבירה בצורה
תמציתית את נושא יציאת מצרים:
עבודת-פרך, תפילה, מלחמה, מחול
מרים. יצירה זו נוצרה מתוך שיתוף
פעולה בין הקומפוזיטור והרקדנית
דבורה ברטנוב. שיתוף יצירה זה
יש לו מסורת במוסיקה היהודית החד-
דשה. מיכאל גנסין כתב לרקדן ברוך
אגדתי; יוסף אחרון העלה את הפור-
אימה הכוריאוגראפית שלו במטרופול-
ליטן-אופידה, בארץ כותבים מרק לב-
רי, א. בוסקוביץ ואחרים — מוסיקה
בלט.

יוסף גרינטל, הפסנתרן והקומפוזי-
טור הירושלמי, שבשנה שעברה ניגן
את הקונצרט לפסנתר שלו ביחד עם
התזמורת הארצישראלית, כתב יצירה
היא מענינת, טובה בקויה המלודיים,
וברקמתה המלודית. מבין הקטעים
הדינמיים מזדקרת יפה התפילה בלי-
ריות כבושה ומחול-מרים בצלילו המד-
רחי החד והמעודן.

יצירת השבוע

ליוסף קאמינסקי. על קטע זה הרחבנו את הדיבור במדור "יצירת השבוע" בגליון 13. הכרתי את הפתיחה מתוך הפארטיטורה בלבד, אך השמיעה הר כחה, שיש ביצירה זו מקודיות רבה ושופעת הומור דק. הפתיחה עוברת מהד ומולינארי מפרשה פירוש מובן הק — שהרי אוהב מולינאדי ממש כקאמינסקי, את ההומור העדין. מהא פיורה "המזרחית" שבפתיחה הת דשמתי קצת פחות מאשר ציפיתי מראש. אפשר, לדעתי, להרחיבה ול פתחה פיתוח נוסף; על קאמינסקי לפתח את רעיונותיו המעניינים עד תומם.

פראנק פולאק ערך רסיטאל באולם "אהל" ביום ה' שעבר. החלק הראשון הוקדש ליצירות בטהובן ושומאן, במחצית השנייה ניגן מיצירות שופן, פרוקופייב, ברוד ועוד. אם כי ידועה רמתו הגבוהה של פולאק הצ'מבא ליסטן בבצוע יצירות עתיקות ומודרניות, בכל זאת תמיד מתפלא אני בש עת רסיטאל על רבצדדיותו המופלגת של אמן זה. אין כל ספק, שאפשר לשמוע את שופן ביתר ברק, את שר מאן ביתר עדינות, את בטהובן ביתר פאתיסיות... אך קשה למצוא פסנתרן בעל-חוש מוזיקאלי בלתי-מוטעה וכוח בטוי נכון כליכך כפראנק פולאק.

הקטעים הנוערים של מאכס ברוד שייכים למוצלחים שחיבר סופר-קומ פוויטור זה, אך מאין לקחה התוכנייה את הידיעה, שהם בוצעו בפאריס? הסונאטה השמינית לפרוקופייב תפ סה את המקום המרכזי בתכנית. שוב נראה לי, שסונאטה זו ערכה פחות לעומת השבעית שפולאק ניגנה לפני כשנה. הפרק הראשון ערוך ומפותח מדי לעומת החומר החלש והבלתי מרתק, ואילו הפרק השני — לא החי ליט הקומפוזיטור, אם עליו להיות פארודיסטי או רציני, וחיבר קטע, שאפשר לקרוא לו "סיוורו של איש רוי סי באזור הסובייטי בווינא", ודק הפי רק האחרון מעיד על פרוקופייב כעל קומפוזיטור גדול.

מעניין מבחינה מוזיקאלית היה נשף הריקודים של דבורה ברטונוב, לפי שהרקדנית המקורית הזאת הציגה ריי קודים חדשים לפי יצירותיהם החד שות של א. פארטוש ויוסף גרינטאל. יצירת פארטוש פתחה את הערב: "יז כור" לויולה ותזמורת (נגינת-הבכורה תתקיים בשבוע הבא בקונצרט התז מורת הקאמרית). דבורה ברטונוב הגי שה את הפאנטומימה רבת-הרושם שלה לפי מנגינת י. סטוצ'בסקי, צ'לו בליווי פסנתר.

היצירה השנייה — היתה "יצירת מצרים" מאת יוסף גרינטאל; הקומ פוויטור ניגן אותה על פסנתר בלוויית כלי-הקשה (ק. זומרפלד). מוזיקה זו היא "ריקודית" עד מאוד ויש בה כוח-מבע חזק, אסכי מופשט. גרינ טאל מוותר על כל קולוריס מזרחי ועל כל זיקה למנגינות מסורתיות לתי אורה של "יצירת-מצרים".

שתי יצירות חדשות מעניינות שמע תי במסיבה פרטית: הראשונה רבי עיה לכלי-מיתר מאת ב. קוביאס (היא בוצעה אחריכך ב"חוג הבימה"). בר ביעה זאת מצטיין קוביאס ברעיונות מקוריים ובעיבוד רב-עניין. רביעית מארקובצקי ניגנה את היצירה הזאת. הקומפוזיציה השנייה ששמעתי, היא סדרת-שירים לקול-סופראן וחליל, פרי עטו של קומפוזיטור צעיר, בן 20, תלמיד האקרמיה שעליד הקונסרבא טוריה הירושלמית. שמו בן-ציון בושל מחזור-השירים הנ"ל — שבוצע בי צוע מושלם על-ידי הגב' טיורק-בורני שטיין ואריך טפליץ — מבוסס על שי רי טאגודה (עברית: ר. גרוסמן). הת רשמתי מאוד מכשרונו של היוצד הצ עיר, שמשך את שימת-לב המאזינים, על-אף אמצעי-הביטוי הצנועים, בקול הסופראן רואה הוא כלי מוזיקאלי בלי בד, ושומד הוא על דוקוליות טהורה בכל היצירה.

יצירותיו של ארנסט בלוך מונחות בארץ הזנחה, שאין לה שום הצדקה. והרי קומפוזיטור זה הוא בעיני העור לם המוזיקאלי מייצגה החשוב ביותר של האסכולה העברית במוזיקה. לעור מת הקומפוזיטורים שיצרו (וכפי הנד אה, ממשיכים ליצור) מוזיקה "יהר דית" ברוח הגולה ולעומת האסכולה הארצישראלית העולה בשלבי התפת חותה הראשונים, חיבר בלוך כמה יצירות גדולות המבוססות על נושאים עבריים, תנ"כיים לרוב, וחיפש דרכים לביטוי נפש העם העברי מבלי שהש תמש בפולקלור לבדו. נדמה לי, שבי צירות, שנגתבו כבלתי-תלויות ברעיו נות העבריים, הצליח בלוך יותר, לפי שבהן מתמזג דמיונו העשיר מציגה טבעית עם היסודות המילודיים ה"עב ריים", אשר מציינים את היצירות בעלות ה"תוכן" העברי.

ואף-על-פי-כן, יש לראות בראפסור דיה לצ'לו ותזמורת "שלמה" יצירה גאונית, שמן ההכרח לבצועה בקונצרט סימפוני. בשטח המוזיקה הקאמרית חי בר בלוך שתי רביעיות מיתרים וחמי שיה אחת עם פסנתר, בעוד שהקוני צרטו שלו לכינור ותזמורת הוא קטע מעניין ורבגוני.

בקונצרט היובל של התזמורת הפיל הארמונית הארצישראלית לא תבוצע יצירה-ארצישראלית כלל וכלל. יש, אפוא, לברך על הדעיון לנגן, לפחות, יצירה אחת מאת ארנסט בלוך. בגלל השתתפותה של מקהלה גדולה בקוני צרט זה (בניצוחו של שלמה קפלן) בחרו מארגני הקונצרט את החלק "קדושה" מתוך "עבודת הקודש" — יצירה שאותה מעריכים כאחת האר דאטוריות-קאנטאטות החשובות ביותר בימינו. פעם אחת בלבד בוצעה יצירה זו בארץ; היא טבעה רושם עז בלב המאזינים, אם כי לא כל חלקיה שווים על-פי ערכם. ה"קדושה" מהווה אחד הפרקים חזקי-הבטוי. היא כתובה לקול באריטון, מקהלה ותזמורת. הבאריטון הוא קולו של החזן, והמקהלה מפרשת את הלך-דוחו ואת תוכן-שירתו. שיי מוש בגורמי-הארמוניה עתיקים, הדג שת הסגנון הרב-קולי, פשטות הנעימות זכוח דראמאטי פנימי מציינים את יציר ותו זו.

בלוך עצמו, שרשימת יצירותיו ארו כה ומגוונת, רואה ב"עבודת הקודש" את שיאו כאישיות יוצרת. מעניין לציין, כי את הרעיון על יצירה דתית זו הביע לראשונה ג'יראלד וארבורג, שהזמין אצל בלוך — בניו-יורק בשנת 1930 — מוזיקה לבית-הכנסת של הרי פורמיסטס. בלוך חיבר את האורא טוריה שלו בין 1932—1934.

נקווה, שביצוע הפרק "קדושה" יש מש פתיחה בלבד להתעניינות יתר ביצירותיו של בלוך על-ידי המוזיק קאים שלנו. אך אין להציג רק את הקטעים הזעירים שלו, כגון המוזיקה לכינור ופסנתר, אלא בצורה התמוד תית החדשה את יצירותיו הגדולות: את "בעל שם", את ה"סוויטה הסימפו נית" החדשה, שהצליחה הצלחה כה גדולה בארצות-הברית, ואת החיבורים הקאמריים החדשים.

השבוע שמעתי..

השבוע האחרון היה גדוש מאורעות מוזיקאליים מעניינים. בקונצרט הח משי למנויים ניצח מוליארי על נגינת-הבכורה של ה"פתיחה הקומית"